

Stiftelsen af landsnævnet for det Blå Skjold i Island

Njörður Sigurðsson

Landsnævnet for det Blå Skjold i Island blev formelt stiftet d. 24. oktober 2014, på dagen for stiftelsen af De Forende Nationer. Det konstituerende møde blev holdt i Islands Nationalmuseum, hvor der samledes en stor gruppe mennesker, som arbejder med bevaring af kulturminde samt repræsentanter fra civilforsvaret, redningskorpsene, Røde Kors og ministerier.

Det kulturelle Røde Kors

Det Blå Skjold er den kulturelle modpart til Røde Kors og har til formål at beskytte kulturelle værdier, når der opstår farlige situationer på grund af naturkatastrofer og stridigheder, blandt andet ved beredskabsplaner, beredskab når der er overhængende fare, og støtte når faren er overstået. Landsnævnet for Det Blå Skjold er blevet stiftet over hele verden, og har mange steder udført et vigtigt arbejde ved bevarelse af kulturværdier. I Norden er der oprettet landsnævnet i Norge (2000) og i Danmark (2008). Island er således det tredje nordiske land, hvor landsnævnet for det Blå skjold er stiftet.

Medlemmer af landsnævnet er islandske foreninger og repræsentanter, som er medlemmer i internationale foreninger af museer (The International Council of Museums-ICOM), steder med kulturminde (International Council on Monuments and Sites – ICOMOS),

biblioteker (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) og arkiver (International Council on Archives – ICA).

Naturkatastrofer og kulturminde

Islændinge kender godt naturens kræfter og de katastrofer for sam-

fundet, som de kan forårsage. I de sidste år har man haft store naturkatastrofer i Island, som blandt andet har påvirket kulturelle værdier.

I 2008 var der et stort jordskælv på Syd-Island, 6,3 på Richterskalaen (se NA nr.2/2008, s. 89-91), hvor bl. a. Regionalarkivet i Selfoss samt Egnsmuseummet i Eyrarbakki blev



■ Underskrivelsen af stiftelsen af landsnævnet for Det Blå Skjold i Island.
Foto: Brynja Björk Birgisdóttir

beskadiget. Da Eyjafjallajökull kom med et stort askeudbrud i 2010, blev kulturminde på Egnsmuseet Skógar på Syd-Island, som ligger i nærheden af vulkanen, dækket af aske. En gruppe specialister under ledelse af Islands Nationalmuseum rejste dertil for at rydde op.

Det er således vigtigt for islandsk kultur, at der bliver oprettet sådan en virksomhed som Det Blå Skjold i Island.

Forestående opgaver

Der er mange og vigtige opgaver, vi står overfor. Landsnævnet vil arbejde på at forøge den faglige viden hos de ansatte i kulturmuseerne om bevaring af den kulturelle arv med hensyn til de farer, som kan blive aktuelle. I Island er det vigtigst at tænke på naturens kræfter, som kan komme til udtryk f.eks. ved jordskælv, vulkanudbrud o.s.v. Nævnet vil også stå for udarbejdelsen af informationsmateriale, oprette en hjemmeside, stå for kurser og samarbejde med museumsfolk, bibliotekarer og arkivarer på bestemte opgaver. Endvidere er en af de vigtigste opgaver at forbedre forbindelsen til civilforsvaret og udarbejde beredsskabsplaner om, hvordan eventuelle redningsaktioner skal foregå ved overhængende fare.

En af nævnets vigtige opgaver er at undersøge og eventuelt arbejde på, at Island vil ratificere De Forende Nationers Haag-traktat fra 1954 om beskyttelse af kulturelle værdier, når krigshandlinger finder sted. 124 af De Forenede Nationers 193 medlemsnationer har allerede ratificeret traktaten. Island er ikke blandt disse 124 nationer.

International Committee of the Blue Shield

International Committee of the Blue Shield blev stiftet i 1996 for at arbejde på beskyttelse af kulturarv, som er truet af naturkatastrofer og krigshandlinger. Det Blå Skjolds formål er at arbejde på beskyttelse af verdens kulturarv ved at samordne beredsskabsplaner, hvor der opstår farlige situationer. Den inter-



■ I Selfoss blev regionalarkivet og bibliotekets magasiner svært beskadiget i Sydlandsjordskælv i 2008.

Foto: Eiríkur G. Guðmundsson

nationale komités arbejde bygger på Haag-traktaten fra 1954. Den Internationale komité af Det Blå Skjolds residens er i Paris.

Det Blå Skjold er konsulent for UNESCO og andre internationale organisationer, og indenfor Det Blå Skjold findes der specialister med en forskelligartet viden angående bevaring af kulturarven. Det gør det muligt for organisationerne at indsamle og dele oplysninger om trusler mod kulturminde over hele verden og rådgive om relevante tiltag, hvor væbnede krigshandlinger eller naturkatastrofer finder sted, og sende specialister af sted.

◆ *Forfatteren er leder af Bevarings- og kassationsafdelingen i Islands Nationalarkiv og formand for Landsnævnet for Det Blå skjold i Island*



■ Det Blå Skjolds våben. Navnet Det Blå Skjold henviser til den blå farve i skjoldet, som kulturminde, der er beskyttet ifølge Haag-traktaten, identificeres med.

Foto: Wikimedia Commons